

Rzeszów, 27 września 2024 r.

Ks. dr hab. prof. UR Janusz Miąso

Recenzja w procedurze habilitacyjnej - ks. Wiesław Pieja

Wprowadzenie

Recenzja o dorobku dotyczy postępowania awansowego na stopień dra habilitowanego w dziedzinie nauk teologicznych. Głównym osiągnięciem habilitanta jest monografia naukowa: <„Querere Deum” jako odpowiedź Josepha Ratzingera/ Benedykta XVI na kulturę relatywistyczną>.

Aktualność i walory naukowe przedłożonej monografii

Głównym dziełem w dorobku naukowym ks. dra Wiesława Piei jest monografia zatytułowana <„Quaerere Deum” jako odpowiedź Josepha Ratzingera/ Benedykta XVI na kulturę relatywistyczną>, która to monografia zaraz na początku jawi się jako bardzo aktualna i potrzebna w kontekście potężnego trendu relatywistycznego, relatywizującego praktycznie wszystko, czego konsekwencją jest potężne zagubienie współczesnego człowieka, społeczeństwa i świata (zob. Francis Fukuyama, Wielki wstrząs).

Autor monografii sięga do wybitnego myśliciela, genialnego diagnosty, teologa i pasterza, który nie tylko bardzo dogłębnie diagnozuje stan aktualnej kultury ale pragnie swoistego odnowienia ludzkości na bazie wartości najbardziej antropogennych a więc na naturalnym od zawsze pragnieniu Boga, poszukiwaniu Boga, który jest Stwórcą i zarazem Odkupicielem, Odnowicielem Człowieka i Ludzkości. Autor uczynił to w oparciu o główne dzieło Benedykta a także w oparciu o całą jego doktrynę naukową i pastoralną, posiłkując się także Janem Pawłem i innymi wybitnymi myślicielami, co należy pozytywnie ocenić na poziomie habilitacyjnym. Może należało więcej wykorzystać ks. profesora Bartnika, którego wielki dorobek w

dziedzinie kulturotwórczym i filozoficzno – teologicznym mocno akcentował właśnie Benedykt, ale to nie zmniejsza wysokiej jakości pracy.

Dlatego też powyższe poszukiwania Habilitanta uważam za trafne, jak najbardziej pożądane i dające optymistyczną perspektywę zarówno dla człowieka jak i dla ludzkości.

Całość pracy jest bardzo obszerna, koherentna systemowo, spójna i logiczna, mocno nasycona merytorycznością i treściami właściwymi dla badawczych poszukiwań.

Monografia składa się z czterech obszernych rozdziałów, które inspirująco prowadzą w kierunku pogłębionego dyskursu na temat samej kultury, w pierwszym rozdziale, gdzie wyakcentowano terminologię, etymologię, nowoczesne ujęcia kultury a także wieloaspektowość kultury a w drugiej części pierwszego rozdziału koncepcję kultury w ujęciu Benedykta XVI, gdzie wyakcentowano trafnie człowieka jako podmiotu kultury, społeczeństwo i kulturę a także bardzo ważną i potrzebną aktualnie korelację rozumu, wiary i kultury, co jawi się jako szczególnie zagrożone a zarazem koniecznie potrzebne dla zachowania esencjalności człowieczeństwa w kontekście potężnych trendów fragmentarystycznych.

Następnie dokonano wyakcentowania i zdiagnozowania nurtów kultury niosących zagrożenie, co uczyniono z dużym namysłem, gdzie zdiagnozowano nurty kultury eliminujące Boga, takie jak ateizm, agnostycyzm, laicyzacja, sekularyzacja. W drugiej części tego rozdziału trafnie zdiagnozowano szczególnie niszczące dziś aspekty kultury relatywistycznej z relatywizmem kulturowym, prawnym, etycznym i szczególnie bolesnym relatywizmem wychowawczym.

Rozdział III podejmuje szczególnie bolesne aspekty współczesnego świata w kontekście negacji Boga i tego konsekwencji dla wiary i kultury , czego wyjątkowo bolesnymi konsekwencjami są negacja prawdy absolutnej, nieludzki humanizm, negacja prawdy o Bogu Trójjedynym a konsekwentnie odrzucenie filozoficzno – teologicznej koncepcji życia ludzkiego. W drugiej części tego rozdziału Habilitant bardzo dobrze wyakcentował konsekwencje negacji Boga dla wiary i kultury a

konsekwentnie dla moralności, duszpasterstwa, gdzie negacja Boga, konsekwentnie rozumu i wiary jawi się jako przyczyna degradacji kultury.

Ostatni rozdział to odważna próba modelowania życia indywidualnego i społecznego w kierunku przywracania, odnawiania fundamentów esencjalnych człowieka i społeczeństwa na najbardziej naturalnym poszukiwaniu Boga, gdzie odwieczna prawda o pochodzeniu człowieka właśnie od Boga i całożyciowym poszukiwaniu Boga, także szczególnie przez kulturę, a konsekwentnie także naturalnym zmierzaniu ku Bogu, daje sens życia i wszelkiej aktywności. W tym rozdziale Autor dokonuje diagnozy słabości systemowej relatywizmów w aspekcie filozoficznym, teologicznym a także dokonuje bezcennej apologii rozumu, prawdy i dobra a także w następnej części mocno akcentuje ogromną wartość Ewangelii, ludzkiej pracy i samej mocno inspirującej przez całe dzieje ewangelizacji kultury w aspekcie antropologicznym, eklezjologicznym i ekumenicznym.

Monografia zawiera obszerną bibliografię a przede wszystkim jest inspirująca antropologicznie, kulturowo, sensotwórczo a także nadziejogenna dla ludzkości, społeczeństw i poszczególnych osób.

Konkluzja

Analizowana monografia spełnia wymagania naukowe stawiane pracom naukowym mających być podstawą ubiegania się o stopień doktora habilitowanego. Język pracy jest właściwy a myśl autora w jasny sposób przeprowadzona.

Dorobek naukowy

Kolejna pozycja poddana ocenie w procedurze habilitacyjnej to książka zatytułowana „**Moralność chrześcijańska w zderzeniu z obojętnością religijną**”, w której samo postawienie problemu badawczego jawi się jako trafne, aktualne i bardzo potrzebne. W poszczególnych rozdziałach Autor precyzuje najpierw moralność, akcentując moc Słowa, dobre i złe myśli, słowa wyrażające ludzką wdzięczność, następnie bogactwo serca, potęgą Logosu i moc prawdy a następnie słowo i jego moc w procesie wychowywania sumienia moralnego. Ostatni punkt to akcent na literaturę

piękną, która uwypukla aktualność nauki o sumieniu, co jawi się jako szczególnie potrzebne.

Kolejny rozdział to moralność uwikłana we wrogość do chrześcijaństwa, co jawi się jako szczególnie aktualne, gdzie trafnie zaakcentowano ateizm, agnostycyzm, laicyzację i sekularyzację.

W kolejnym rozdziale wyakcentowano trafnie i precyzyjnie wyzwania sekularyzacji codziennego życia, gdzie codzienność z jej strukturami i obciążona sekularyzmem, banalizacją i trudnościami związanymi z jakością życia jawią się jako coś co prowadzi do kolejnego rozdziału, gdzie pojawia się ukryta tęsknota za religijnością i powrót do niej. Gdzie zaakcentowano m.in. ożywienie życia religijnego i renesans wiary zbawczej.

Kolejne optymistyczne już rozdziały to przywołanie chrześcijańskiej duszy Europy, zaakcentowanie piękna chrześcijańskiej moralności i etyka perspektywna z takimi motywatorami jak propozycja gotowych wzorców osobowych, propozycja prawdziwych wartości poprawnie wybieranych i otwarcie na Boga i ludzi, jako szczególny aspekt dający dynamikę dobrego życia.

Książka jawi się jako strukturalnie bardzo dobrze skonstruowana, merytorycznie bogata w treść, diagnozy, analizy i bardzo cenne i niezmiernie potrzebne wskazania dla współczesnego człowieka dla skutecznego ożywienia jego naturalnej skłonności w kierunku Boga, dobra, prawdy, piękna i miłości.

Kolejna książka poddana ocenie w procedurze to „**Kulturotwórcza rola zdrowej moralnie rodziny**”, która także jawi się jako bardzo aktualna i potrzebna, albowiem właśnie rodzina jest absolutnym fundamentem życia indywidualnego i społecznego i jej kulturotwórcza rola jest także absolutnie zasadnicza a zdrowie moralne to gwarancja i szansa zdrowia integralnego człowieka i społeczeństwa, co zostało bardzo dobrze wyeksponowane.

Całość składa się z dziewięciu rozdziałów, które stanowią merytoryczną i logiczną koncepcję, gdzie w poszczególnych rozdziałach wyeksponowano zasadnicze kwestie związane z samą kulturą i jej wielką rolą a konsekwentnie także kulturą

rodzinną. Następnie podjęto kwestie kultury jako wyrazu doświadczenia religijnego, kulturotwórczej roli rodziny, rodziny zdrowej moralnie, zdrowego wychowania rodzinnego – co jest kwestią szczególnie ważną, a następnie zagrożeń wszelkiego rodzaju, związane także ze stylami myślenia o rodzinie. Ostatni rozdział to pozytywne objawy dobrej duchowości, gdzie wskazano precyzyjnie na potrzebę przekazu konkretnych wartości, norm, wzorów właśnie w rodzinie a także wysoką wartość dziecka, macierzyństwa i ojcostwa i bezcennego klimatu duchowego domu rodzinnego.

Całość pracy oceniam także bardzo pozytywnie jako wysoki wkład w troskę o rodzinę i jej pozytywne modelowanie i integralne wychowanie.

Artykuły i konferencje krajowe i zagraniczne

Dorobek naukowy habilitanta obejmuje także kilkadziesiąt artykułów podejmujących ważne i aktualne kwestie, także aktywny udział w konferencjach krajowych i zagranicznych (Słowacja), gdzie Habilitant prowadził wykłady, uczestniczył w nawiązywaniu i utrwalaniu współpracy międzynarodowej a także popularyzacja nauki, co stanowi także istotny wkład w całość aktywności, co należy ocenić pozytywnie. Habilitant jest członkiem Stowarzyszenia Teologów Moralistów, w którym to stowarzyszeniu aktywnie podejmuje aktualne kwestie teologii moralnej.

Działalność duszpasterska i społeczna

Ks. Wiesław Pieja posiada także znaczący dorobek praktyczny powiązany z jego osiągnięciami naukowymi, który realizuje w działalności pastoralnej jako proboszcz i duszpasterz, aktywnie podejmując ważne kwestie społeczności lokalnej (Brzesko) a także pedagogicznej prowadząc zajęcia na uczelniach Wyższych i pracując w szkolnictwie jako katecheta, co wskazuje na integralną aktywność naukowo – duszpasterską i należy pozytywnie ocenić z punktu widzenia holistycznego w nauce.

Analizowany dorobek zdaniem recenzenta spełnia wymagania dotyczące postępowania awansowego.

Konkluzja

Analiza głównego osiągnięcia oraz cały dorobek naukowy ks. dra Wiesława Piei upoważnia go do ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego w obszarze nauk teologicznych, dlatego też **pozytywnie oceniam całość badań i aktywności.**

Ks. dr hab. prof. UR Janusz Miąso

